

Η διάγνωση της αμαρτίας και η θεραπεία της (π. Ιωάννης Ρωμανίδης)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1OUUXva>]

3) Διάγνωση και θεραπεία.

Η πατερική παράδοσις ήτο υποχρεωμένη να χρησιμοποιήση την φιλοσοφικήν γλώσσαν της εποχής της, δια να γίνη κατανοητή και να πολεμήση τας αιρετικὰς διαστροφὰς της εκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Τούτο, εν τούτοις, δεν σημαίνει ότι η φιλοσοφία εχρησίμευσεν εις την κατανόησιν της διδασκαλίας του Χριστού. Πάντως, οι Πατέρες απέρριπτον τους αφηρημένους στοχασμούς περί Θεού και την σχέσιν Του με την δημιουργίαν και επέμενον εις την εμπειρικήν προσέγγισιν της ενώσεως μετά του Θεού, δια μέσου της καθάρσεως και του φωτισμού της καρδίας. Εντός αυτού του πλαισίου πρέπει να εννοηθούν οι όροι αυτών (δηλαδή των πατέρων), «πράξις» (κάθαρσις, φωτισμός) και «θεωρία» (όρασις). Τούτο δεν έχει καμμίαν σχέσιν με την μεσαιωνικήν δυτικήν διάκρισιν μεταξύ κοινωνικής δράσεως και στοχαστικῆς θεωρίας περί Θεού, η οποία δια τους Πατέρας είναι δαιμονική και πηγή όλων των αιρέσεων. «Πράξις» είναι η κάθαρσις της καρδίας και «θεωρία» είναι η όρασις της δόξης, την οποίαν η καρδιά έχει, ή δια της εσωτερικής πίστεως του φωτισμού, ή δια του δοξασμού, ή της θεώσεως. Θέωσις είναι η όρασις (θέα) της δόξης του Θεού εν Χριστώ. Θέωσις δεν είναι ο φωτισμός ή απλώς η συμμετοχή εις την Θείαν Ευχαριστίαν, ως φαίνεται να πιστεύουν μερικοί Ορθόδοξοι σήμερα.

Αι διακρίσεις αυτές προϋποθέτουν το γεγονός ότι η καρδιά και όχι η διάνοια είναι το κέντρον της πνευματικότητος και το μέρος όπου μορφούται ο Θεολόγος και επίσης το γεγονός ότι η καρδιά συνήθως δεν λειτουργεί σωστά. Εκείνοι, των οποίων αι καρδιαί αντλούν μόνον αίμα φυσικώς, νομίζουν ότι ο εγκέφαλος και το νευρικόν σύστημα είναι τα γνωστικά κέντρα του ανθρώπου δια την ανάλυσιν των εσωτερικών και εξωτερικών σχέσεών τινος προς την Παλαιάν και Καινήν Διαθήκην. Η καρδιά φαίνεται να λαμβάνηται ως έν τοιούτον κέντρον. Αυτοί φυσικώς συμπεραίνουν ότι αυτό γίνεται, εξ αιτίας της αρχικής και ανακριβούς αντιλήψεως αυτού.

Εν τούτοις, η Ορθόδοξος παράδοσις γνωρίζει ότι η καρδιά, παραλλήλως με την άντλησιν του αίματος είναι, όταν καλλιεργηθή καταλλήλως, ο τόπος της κοινωνίας μετά του Θεού δια της αδιαλείπτου προσευχής, δηλαδή της αεννάου μνήμης του Θεού. Τα λόγια του Χριστού, «Μακάριοι οι καθαροί τη καρδιά ότι αυτοί τον Θεόν όψονται», [28] έχουν ληφθή πολύ σοβαρώς, διότι έχουν εκπληρωθή εις όλους εκείνους, οι οποίοι έλαβαν το χάρισμα του δοξασμού και προ και μετά της Ενσαρκώσεως.

Η Πατερική και Δογματική Θεολογία είναι δια τους Πατέρας η ίδια πραγματικότης και μαθαίνεται καταλλήλως, όταν η διάνοια παρατηρή τας ενεργείας του Αγίου Πνεύματος εις την καρδιάν και συνεργή εις την εκδίωξιν όλων των λογισμών και των καλών και των κακών, οι οποίοι δεν ανήκουν εκεί, δια να τους αντικαταστήση με την μοναδικήν σκέψιν - προσευχήν - μνήμην του Θεού (τήν μονολόγιστον ευχήν).

Με την πάροδο του χρόνου μερικοί Πατέρες ωνόμασαν «νούν» την ενέργειαν της ψυχής εντός της καρδιάς, όταν αυτή επανέλθη εις την φυσικήν της κατάστασιν και επεφύλασσαν τα ονόματα «λόγος» και «διάνοια» δια την λογικήν ή δι' ό,τι σήμερον πολλοί θα εκάλουν εγκέφαλον και το νευρικόν του σύστημα. Άλλοι Πατέρες θα συμπεριλάβουν την προσευχητικήν ενέργειαν της καρδιάς υπό τον όρον «νούς», εις τον οποίον επίσης τότε συμπεριλαμβάνονται αι διανοητικάί και λογικάί ενέργειαι της ψυχής συγκεντρωμέναι εις τον εγκέφαλον. Δια να αποφευχθή σύγχυσις χρησιμοποιούμεν τους όρους «νοερά ενέργεια» και «νοερά προσευχή», δια να προσδιορίσωμεν την ενέργειαν του νοός εις την καρδίαν, ονομαζομένην «νοεράν ευχήν».

Η προσευχή εις την καρδίαν ημπορεί να γίνη αδιάλειπτος, ενώ η προσευχή η διαμένουσα εις την διάνοιαν ή τον εγκέφαλον ενεργεί δια της αποφάσεως του προσευχομένου και εις περιόδους εκλεγμένας υπ' αυτού. Εκείνος, ο οποίος έχει το χάρισμα της αδιάλειπτου προσευχής εις την καρδίαν του, προσεύχεται επίσης με το μυαλόν του ή την διάνοιαν, όταν προσεύχεται με άλλους και δια άλλους εν τη παρουσία αυτών και δια εποικοδομήν των. Αυτός, πράγματι εις αυτάς τας περιόδους προσεύχεται ο ίδιος με την διάνοιάν του και ταυτοχρόνως προσεύχεται εν τη καρδιά του με το Πνεύμα, με την γλώσσαν της Πεντηκοστής ή τον λόγον, ο οποίος εδόθη εις αυτόν δια του Θεού εν Χριστώ. Η μία είναι η προσευχή του ανθρώπου εις τον Θεόν, η άλλη η προσευχή του Αγίου Πνεύματος εν Χριστώ εις τον Θεόν. Εν αυτώ ο Απόστολος Παύλος λαμβάνει την τοιαύτην διπλήν προσευχήν των χαρισματούχων ως φυσικόν φαινόμενον εις την Εκκλησίαν της Κορίνθου, αλλά επιπλήττει τους Κορινθίους με αυτό το χάρισμα, διότι δεν προσεύχονται επίσης με την διάνοιαν δια την ωφέλειαν των άλλων παρόντων, οι οποίοι είναι ικανοί να προσεύχωνται μόνον με το μυαλόν. [29]

[Συνεχίζεται]

[28] Ματθ. 5, 8.

[29] Κορ. 14, 14 κ.ε.